

V Bruseli 13. decembra 2022
(OR. en)

15979/22

ENV 1300
CLIMA 672

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	8. decembra 2022
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 674 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Prvé monitorovanie a výhľad v oblasti „nulového znečistenia“ „Cesty k čistejšiemu ovzdušiu, vode a pôde pre Európu“

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 674 final.

Príloha: COM(2022) 674 final

V Bruseli 8. 12. 2022
COM(2022) 674 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Prvé monitorovanie a výhl'ad v oblasti „nulového znečistenia“

„Cesty k čistejšiemu ovzdušiu, vode a pôde pre Európu“

1. ÚVOD

Čistý vzduch, čistá voda a čistá pôda v odolnom a prekvitajúcom prírodnom prostredí sú základom pre zdravý život. Izolácia v dôsledku pandémie COVID-19 paradoxne poukázala na hodnotu čistého a biologicky rozmanitého životného prostredia. Ruská vojna proti Ukrajine a z nej vyplývajúca energetická a hospodárska kríza, úsilie o obnovu po skončení pandémie COVID-19 a záplavy, vlny horúčav a suchá vyvolané klímou v súčasnosti nepochybne zhoršujú výzvy, ktorým čelí EÚ, vrátane výzvy v oblasti znižovania znečisťovania.

Nadalej platí strednodobé a dlhodobé smerovanie vytýčené v Európskej zelenej dohode a potvrdené ôsmym environmentálnym akčným programom (ďalej len „8. EAP“) do roku 2030, v ktorom sa stanovujú prioritné ciele do roku 2050¹. Jeho súčasťou v súlade so zámerom dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050 je cieľ nulového znečistenia v záujme životného prostredia bez toxických látok². V akčnom pláne EÚ Dosahovanie nulového znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy³ a v stratégii Chemikálie – stratégia udržateľnosti⁴ sa stanovuje vízia do roku 2050⁵, kvantifikované cieľové hodnoty do roku 2030 a konkrétne opatrenia s cieľom nasmerovať EÚ na cestu k dosiahnutiu nulového znečistenia, ako aj jej cieľov v oblasti klímy a obnovy prírody⁶. Komisia predložila viacero relevantných návrhov, naposledy s cieľom revízie smernice o kvalite okolitého ovzdušia⁷, smernice o čistení komunálnych odpadových vôd⁸ a aktualizácie zoznamu látok znečisťujúcich vodu v zmysle rámcovej smernice o vode⁹, ako aj návrh typového schvaľovania motorových vozidiel na základe emisnej normy Euro 7¹⁰. Význam znižovania znečistenia ako prostriedku na zlepšovanie zdravia ľudí sa zdôrazňuje v európskom pláne na boj proti rakovine¹¹.

Táto integrovaná správa o monitorovaní a výhlade v oblasti nulového znečistenia je neoddeliteľnou súčasťou rámca monitorovania 8. EAP¹², v ktorom sa stanovujú kľúčové ukazovatele pre každý prioritný cieľ a iné sektorové monitorovacie nástroje, napríklad v oblasti zmeny klímy, biodiverzity¹³ a obehového hospodárstva¹⁴, s cieľom priniesť podrobný a súvislý obraz. Všeobecným cieľom tejto správy je predstaviť pokrok a výhľad šiestich cieľových hodnôt, ktoré sa prijali v akčnom pláne nulového znečistenia, pričom sa zároveň poukazuje na existujúce nedostatky. Správa prináša odpovede na tieto

¹ Pozri článok 2 ods. 1 rozhodnutia (EÚ) 2022/591.

² Pozri článok 2 ods. 2 písm. d) rozhodnutia (EÚ) 2022/591.

³ COM(2021) 400.

⁴ COM(2020) 667.

⁵ *„Zdravá planéta pre všetkých: Znečistenie ovzdušia, vody a pôdy kleslo na úrovne, ktoré sa už nepovažujú za škodlivé pre zdravie a prírodné ekosystémy a ktoré rešpektujú medze, s ktorými sa naša planéta dokáže vyrovnáť, vďaka čomu vzniká prostredie bez toxických látok.“*

⁶ COM(2020) 380.

⁷ COM(2022) 542.

⁸ COM(2022) 541.

⁹ COM(2022) 540.

¹⁰ COM(2022) 568.

¹¹ COM(2021) 44.

¹² COM(2022) 357.

¹³ Pozri [Vedomostné centrum pre biodiverzitu](#).

¹⁴ COM(2018) 29 a SWD(2018) 17 (v súčasnosti prebieha preskúmanie).

otázky: Do akej miery je EÚ znečistená? Aké boli trendy za posledné roky? Dokážeme dosiahnuť ciele nulového znečistenia do roku 2030?

Podporí sa tým lepšie riadenie v oblasti znečistenia, a to najmä:

- poskytovaním nových relevantných hlbších poznatkov,
- monitorovaním toho, či je vykonávanie politiky na správnej ceste,
- analýzou synergií a kompromisov medzi rôznymi politikami EÚ,
- pomocou pri premietaní „včasných varovaní“ do odporúčaní týkajúcich sa znečisťujúcich látok vzbudzujúcich čoraz väčšie obavy založených na najnovších výsledkoch výskumu.

Zároveň sa v nej odhaľuje viacero nedostatkov a medzier, ktoré sa budú riešiť v nasledujúcich rokoch. Patria medzi ne ťažkosti pri posudzovaní znečistenia pôd vzhľadom na neexistenciu právneho rámca EÚ pre monitorovanie a podávanie správ, ktorý bude predmetom pripravovaných právnych predpisov o monitorovaní zdravia pôd a lesov, ako aj výzva spočívajúca v kombinácii údajov, ktoré nemožno jednoducho porovnávať a ktoré vyplývajú z rôznych vedeckých zdrojov alebo projektov, do uceleného obrazu. Ďalšou výzvou je zlepšenie výmeny a využívania najnovších dostupných údajov, aby údaje boli v súlade so zásadami FAIR¹⁵ (vyhľadateľné, prístupné, interoperabilné a opätovne použiteľné). Hoci sú v prípade politiky v oblasti ovzdušia dostupné údaje takmer v reálnom čase, údaje na posudzovanie vodného a morského prostredia sú často zastarané a neúplné, a to napriek tomu, že aktuálnejšie údaje sú dostupné na vnútroštátnej úrovni¹⁶. Tento problém sa čiastočne rieši v najnovších návrhoch o monitorovaní a podávaní správ v súvislosti s látkami znečisťujúcimi povrchovú a podzemnú vodu, bude sa však musieť doplniť budúcimi preskúmaniami príslušných právnych predpisov týkajúcich sa vôd a morí.

Táto správa je politickým zhrnutím správy o monitorovaní, ktorú zostavila Európska environmentálna agentúra (ďalej len „EEA“) a v ktorej sú začlenené najviac relevantné minulé a aktuálne údaje vo všetkých monitorovaných oblastiach znečistenia na úrovni EÚ¹⁷ a výhľadová správa koordinovaná Spoločným výskumným centrom Komisie¹⁸. Výsledky modelovania a prognózy vychádzajú z posúdenia očakávaných prínosov zníženia znečistenia kľúčových politických iniciatív EÚ vrátane nedávno predložených politických iniciatív. Medzi zdroje informácií tejto prvej správy o výhľade pre „nulové znečistenie“ patrí tretia správa o výhľade pre čisté ovzdušie¹⁹, posúdenia výhľadu v oblasti hluku²⁰, výživy, spotreby a výroby, ako aj hlavné zistenia nedávnej správy

¹⁵ Pozri [tu](#).

¹⁶ Najmä cykly podávania správ rámcovej smernice o vode a rámcovej smernice o morskej stratégii nie sú adekvátne pre tvorbu a vykonávanie politík, pričom situáciu komplikujú omeškania zo strany členských štátov pri podávaní týchto správ. Ku koncu októbra 2022, teda viac ako šesť mesiacov po uplynutí lehoty, 14 členských štátov (BE, BG, CY, DK, EL, ES, HR, IE, LT, MT, PL, PT, RO a SI) nepredložilo svoje tretie plány manažmentu povodia v zmysle rámcovej smernice o vode a 12 členských štátov (BG, CY, DK, EE, EL, ES, HR, IE, LV, LT, MT a SI) neoznámilo svoje morské stratégie v zmysle rámcovej smernice o morskej stratégii.

¹⁷ Monitorovanie EEA v oblasti nulového znečistenia: <https://www.eea.europa.eu/publications/zero-pollution/zero-pollution>.

¹⁸ [JRC \(2022\): Výhľad v oblasti nulového znečistenia](#).

¹⁹ COM(2022) 673.

²⁰ EEA (2022): Výhľad do roku 2030 – možno znížiť počet ľudí ovplyvnených hlukom o 30 %?

o prognóze nulového znečistenia²¹. Výsledky výskumných programov EÚ boli okrem toho zhrnuté v nedávnej správe²², ktorej súčasťou je viacero projektov financovaných z prostriedkov EÚ poskytujúcich hodnotnú podporu a inovačné riešenia pre vedomostnú základňu v oblasti nulového znečistenia.

2. MONITOROVANIE NULOVÉHO ZNEČISTENIA

V tejto kapitole sa stručne sumarizujú zistenia týkajúce sa monitorovania nulového znečistenia. Venuje sa dosiahnutému pokroku a vzdialenosti od dosiahnutia cieľových hodnôt do roku 2030.

2.1. Nulové znečistenie a zdravie

Ciele do roku 2030 v oblasti nulového znečistenia a zdravia²³

Podľa práva EÚ, ambícií zelenej dohody a v súčinnosti s inými iniciatívami by EÚ mala do roku 2030 znížiť **vplyv znečistenia ovzdušia na zdravie** (predčasné úmrtia) **o viac ako 55 %** a **podiel osôb s chronickými poruchami spôsobenými hlukom z dopravy o 30 %**.

Hmatateľný pokrok sa dosiahol pri znižovaní škodlivých vplyvov na zdravie v súvislosti so znečistením ovzdušia (ako sú srdcové ochorenia, rakovina a ochorenia dýchacích ciest), a to o 45 % v porovnaní s úrovňami v roku 2005. Poškodenie zdravia spojené so **znečistením hlukom**, akým je riziko srdcovo-cievnych ochorení, poruchy spánku a podráždenosť²⁴, sa udržalo od roku 2012 na pomerne stabilnej úrovni.

Povzbudzujúce sú všeobecne vysoké miery dodržiavania noriem EÚ v oblasti znečistenia pitnej vody (> 99 %) a vody určenej na kúpanie (> 93 %). Pokiaľ ide o účinky používania chemických látok na zdravie, napriek poklesu používania určitých chemikálií sa plynule zvyšuje používanie niektorých náhradných chemických látok predstavujúcich podobnú úroveň rizika. Napriek dosiahnutému pokroku viac ako 10 % predčasných úmrtí v EÚ každý rok naďalej súvisí so znečistením životného prostredia²⁵. Hlavným dôvodom sú vysoké úrovne znečistenia ovzdušia, ale aj znečistenie hlukom a vystavenie chemickým látkam, ktoré sa pravdepodobne podceňuje²⁶. Znečistenie v celej EÚ nie je rovnomerne rozložené. Zraniteľné osoby vrátane detí, seniorov a osôb trpiacich astmou

²¹ [Správa FORENV za rok 2021](#).

²² *Horizon projects supporting the zero pollution action plan* (Projekty programu Horizont podporujúce akčný plán nulového znečistenia). [Správa](#), ktorú Komisia (GR pre výskum a inováciu) vydala v októbri 2022.

²³ Podrobné informácie sú uvedené v prílohe 2 k oznámeniu COM(2021) 400.

²⁴ [EEA \(2022\)](#): *Health impacts of exposure to noise from transport* (Zdravotné vplyvy vystavenia hluku z dopravy).

²⁵ Pozri [tu](#).

²⁶ K podceneniu dochádza, keďže sa zohľadňuje len obmedzený počet rizikových faktorov a neriešia sa, napríklad, skutočné zdravotné riziká týkajúce sa vystavenia chemickým látkam. Práce prebiehajú v rámci partnerstva programu Horizont Európa na posúdenie rizika vyplývajúceho z chemikálií ([PARC](#)).

alebo inými respiračnými alebo srdcovo-cievnymi ochoreniami citlivejšie reagujú na vystavenie znečisteniu, pričom osoby v nižších sociálno-ekonomických skupinách sú zároveň častejšie vystavené vyšším úrovňam znečistenia²⁷.

Odstraňovanie znečistenia z minulosti, napr. znečistených plôch, je nákladné, keďže znečisťovateľ zaň často nenesie zodpovednosť, nie je známy alebo nie je schopný uhradiť náklady na sanáciu. Poukazuje to na význam v prvom rade zabráňovania znečisťovaniu a nahrádzania chemikálie menej nebezpečnými alternatívami. Na základe poučení z minulosti musíme byť mimoriadne ostražití pri prístupe k novým znečisťujúcim látkam, najmä k látkam pochádzajúcim z liekov a antimikrobiotík, k „večným“ chemikáliám (ako sú perfluóralkylové a polyfluóralkylové látky, PFAS), endokrinným disruptorom a mikroplastom. Zároveň musíme zaviesť opatrenia na riešenie zdravotných vplyvov zmesí chemických látok a ich kombinovaných účinkov, napr. na kvalitu vzduchu v interiéri²⁸.

Komisia sa týmito otázkami venuje v širokej spektre iniciatív, najmä v rámci akčného plánu EÚ pre obehové hospodárstvo (napr. mikroplasty), stratégie Chemikálie – stratégia udržateľnosti (napr. PFAS a revízia pravidiel o klasifikácii, označovaní a balení²⁹ chemikálií, ako aj revízia nariadenia REACH³⁰), akčného plánu nulového znečistenia (napr. kvalita vzduchu v interiéri a nedávne oznámenie o azbeste) a stratégie v oblasti pôdy (napr. nový akt o zdraví pôdy, zoznam priorít EÚ v oblasti nových látok znečisťujúcich pôdu, zlepšenie posudzovania rizika)³¹. Okrem toho bolo navrhnuté postupné zosúladenie právnych noriem EÚ v oblasti kvality ovzdušia s príslušnými usmerneniami WHO s cieľom lepšie chrániť zdravie a blaho ľudí (napr. ďalej znížiť počet predčasných úmrtí).

2.2. Nulové znečistenie a biodiverzita

Ciele do roku 2030 v oblasti nulového znečisťovania a biodiverzity³²

Podľa práva EÚ, ambícií zelenej dohody a v súčinnosti s inými iniciatívami by EÚ mala do roku 2030 znížiť **podiel ekosystémov EÚ, kde znečistenie ovzdušia ohrozuje biodiverzitu, o 25 % a únik živín, používanie chemických pesticídov a rizika súvisiaceho s nimi, používanie nebezpečnejších pesticídov a predaj antimikrobiotík pre hospodárske zvieratá a na použitie v akvakultúre o 50 %.**

Znečistenie predstavuje jednu z piatich hlavných hrozieb pre biodiverzitu³³. Planetárne medze znečistenia, t. j. bezpečný operačný priestor Zeme, sa presiahli v prípade živín

²⁷ [Správa EEA č. 22/2018](#) a nový signál [tu](#).

²⁸ Pozri [tu](#).

²⁹ Nariadenie (ES) č. 1272/2008.

³⁰ Nariadenie (ES) č. 1907/2006.

³¹ COM(2020) 98, COM(2020) 667, COM(2021) 400, COM(2022) 488.

³² Podrobné informácie sú uvedené v [prílohe 2 k oznámeniu COM\(2021\) 400](#).

³³ Týmito piatimi hrozbami sú zmeny vo využívaní pôdy a mora, priame vykorisťovanie prírodných zdrojov, zmena klímy, znečistenie a prenikanie nepôvodných druhov (pozri platformu [IPBES](#)).

(v Európe dvojnásobne v prípade fosforu a 3,3-krát v prípade dusíka)³⁴ a „nových látok“ (vrátane chemikálií a plastov)³⁵.

V porovnaní s východiskovými rokmi³⁶ sa znečistenie ovzdušia, znečistenie pesticídmi a antimikrobiotikami znížili o 12 % (v oblasti ekosystémov zasiahnutých znečistením ovzdušia), o 14 % (používanie chemických pesticídov a s nimi súvisiacich rizík), o 26 % (používanie nebezpečnejších pesticídov) a o 18 % (predaj antimikrobiotík) v súvislosti s uvedenými cieľovými hodnotami. Pokiaľ ide o cieľ 50 % úniku živín, stále prebieha zhromažďovanie údajov. Škála nepriamych ukazovateľov³⁷ naznačuje, že úniky živín sa v priebehu posledného desaťročia udržali na relatívne stabilnej úrovni bez známok výrazného poklesu.

Limity EÚ v oblasti znečistenia na ochranu biodiverzity sa výrazne prekročili. Na základe údajov z roku 2015 „dobrý chemický stav“ stále nedosahuje 23 % z takmer 10 000 útvarov podzemných vôd EÚ a 59 % zo skoro 100 000 útvarov povrchových vôd EÚ. Podľa údajov z roku 2018 „dobrý environmentálny stav“, pokiaľ ide o kontaminujúce látky, stále nespĺňa 80 % morských oblastí EÚ. Tretí plán manažmentu povodia do konca októbra 2022 predložilo 13 členských štátov. Z predbežnej analýzy vyplýva všeobecne stabilná situácia v porovnaní s druhým plánom manažmentu povodia, najmä pokiaľ ide o chemický stav podzemnej vody. Ekologický a chemický stav povrchovej vody je rôznorodejší, pričom niektoré krajiny vykazujú známky zlepšenia, zatiaľ čo iné nahlásili zhoršujúcu sa kvalitu. Komplexnejšia analýza sa pripravuje³⁸.

Vedecké dôkazy poukazujú na dodatočné výzvy, ako je nedostatok vedomostí a údajov o znečistení vody, mora a pôdy. Vplyv znečisťujúcich látok na ekosystémy sa v dôsledku ich kombinovaných účinkov zvyšuje. Rozsah vplyvu podmorského hluku, mikroplastov a svetelného znečistenia³⁹ na biodiverzitu sa stáva čoraz zreteľnejším⁴⁰.

Komisia v záujme lepšej ochrany biodiverzity pred znečistením navrhla viacero opatrení, prevažne ako súčasť svojej stratégie v oblasti biodiverzity a stratégie Z farmy na stôl (napr. v oblasti pesticídov, živín a antimikrobiotík), akčného plánu nulového znečistenia (napr. v súvislosti s látkami znečisťujúcimi vodu, komunálnou odpadovou vodou) a stratégie v oblasti pôdy (napr. pripravovaný akt o zdraví pôdy)⁴¹. Zároveň upravuje právne normy podľa najnovších vedeckých dôkazov a rieši vznikajúce znečistenie, napr. prostredníctvom nedávneho návrhu zoznamu látok znečisťujúcich vodu a prahových hodnôt podmorského hluku podľa rámcovej smernice o morskej stratégii. Kombinované účinky znečisťujúcich látok sa riešia v revízii nariadenia REACH a iných právnych

³⁴ [Správa EEA č. 01/2020](#).

³⁵ [Persson a kol. \(2022\): Outside the Safe Operating Space of the Planetary Boundary for Novel Entities](#) (Nad rámec bezpečného operačného priestoru planetárnych medzí nových prvkov), Environmental Science & Technology (2022).

³⁶ Podrobné informácie sú uvedené v [prílohe 2 k oznámeniu COM\(2021\) 400](#).

³⁷ Pozri [tu](#).

³⁸ Pozri [tu](#).

³⁹ Napr. [Správa európskeho tematického strediska EEA v oblasti zdravia životného prostredia č. 08/2022: Review and Assessment of Available Information on Light Pollution in Europe](#) (Preskúmanie a posúdenie dostupných informácií o svetelnom znečistení v Európe).

⁴⁰ Pozri signály [tu](#).

⁴¹ COM(2020) 380, COM(2020) 381, COM(2021) 400, COM(2022) 488.

predpisoch týkajúcich sa chemických látok. Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA) v súčasnosti pracuje na metódach posudzovania kumulatívnych účinkov pesticídov, ako sa stanovuje v špecifickom akčnom pláne⁴². Napokon vplyvy svetelného znečistenia na opeľujúci hmyz sa rieši v rámci iniciatívy zameranej na opeľovače.

2.3. Nulové znečistenie a obehové hospodárstvo

Ciele do roku 2030 v oblasti nulového znečistenia a obehového hospodárstva⁴³

Podľa práva EÚ, ambícií zelenej dohody a v súčinnosti s inými iniciatívami by EÚ mala do roku 2030 **znižiť objem plastového odpadu v mori o 50 %**, **mikroplastov uvoľňovaných do životného prostredia o 30 %**, **zvyškového komunálneho odpadu o 50 %** a **podstatne znížiť celkové množstvo vzniknutého odpadu**.

Pokrok pri dosahovaní týchto cieľov je pomalý. Pokiaľ ide o **plastový odpad a mikroplasty**, zber údajov a ich analýza za roky 2015 – 2020 sa dokončuje, pričom nie je možné poskytnúť súhlasný konsolidovaný výpočet celoúijného vývoja. Z predbežného preskúmania dostupných údajov však vyplýva, že koncentrácia plastového odpadu klesá pozdĺž väčšiny pobreží EÚ, čo je povzbudivým signálom. Harmonizované údaje sa uverejnia v roku 2023⁴⁴. K vypracovaniu lepšieho obrazu o morskom odpade a posúdeniu cieľovej hodnoty v oblasti mikroplastov v nasledujúcej správe v roku 2024 prispeje aj vykonávanie rámcovej smernice o morskej stratégii⁴⁵, smernice o jednorazových plastových výrobkoch⁴⁶, smernice o prístavných zberných zariadeniach⁴⁷ a iniciatív v oblasti mikroplastov⁴⁸. Pokiaľ ide o **odpad**, z najnovších štatistických údajov vyplýva, že celkové množstvo vzniknutého odpadu sa od roku 2010 do roku 2020 znížilo o 4 %⁴⁹. V prípade **zvyškového komunálneho odpadu** sa od roku 2016 nezaznamenala žiadna podstatná zmena⁵⁰. Zároveň sa **objem odpadu z obalov za posledných desať rokov zvýšil o 19 %**. Podobne ako v iných oblastiach zaostávanie pri vykonávaní existujúcich opatrení a neschopnosť riešiť niektoré zdroje znečistenia sú hlavnými dôvodmi obmedzeného pokroku. Prítomnosť nebezpečných chemikálií vo výrobkoch zároveň naďalej bráni v recyklácii materiálov.

Naopak znečistenie ovzdušia a vody z výroby v EÚ plynule klesá, pričom emisie EÚ sa v závislosti od znečisťujúcej látky znížili v roku 2015 v rozmedzí 3 %⁵¹ až 26 %⁵².

⁴² Pozri [tu](#).

⁴³ Podrobné informácie sú uvedené v prílohe 2 k oznámeniu COM(2021) 400.

⁴⁴ [JRC \(2013\)](#): *Guidance for the Monitoring of Marine Litter* (Usmernenia k monitorovaniu morského odpadu).

⁴⁵ Podrobné informácie sú k dispozícii [tu](#).

⁴⁶ Smernica (EÚ) 2019/904.

⁴⁷ Smernica (EÚ) 2019/883.

⁴⁸ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12823-Microplastics-pollution-measures-to-reduce-its-impact-on-the-environment_sk.

⁴⁹ [Eurostat](#): *Štatistické údaje o vzniku odpadu podľa kategórií*.

⁵⁰ [EEA \(2022\)](#): *Reaching 2030's residual municipal waste target — why recycling is not enough* (Dosahovanie cieľa do roku 2030 v oblasti zvyškového komunálneho odpadu – prečo recyklácia nepostačuje).

⁵¹ Pokiaľ ide o emisie amoniaku do ovzdušia.

Celková stopa spotreby EÚ⁵³, surovinová stopa a používanie chemických látok priemyslom a spotrebiteľmi sú doposiaľ pomerne stabilné, pričom vykazujú nižšie hodnoty v roku 2020, a to s najväčšou pravdepodobnosťou v dôsledku pandémie COVID-19. **Surovinová stopa**, t. j. celosvetový dopyt po ťažbe materiálov vyvolaný používaním a investíciami zo strany podnikov, domácností a vlád v európskych krajinách, je prívysoká, pričom v roku 2020 dosahovala úroveň 13,7 tony na osobu. Celkovo sú environmentálne vplyvy súvisiace s výrobou a spotrebou v EÚ vysoké a neudržateľné: už teraz výrazne prekračujú podiel EÚ na rôznych planetárnych medziach⁵⁴. Je preto dôležité lepšie zohľadniť vplyv dovážaného tovaru na životné prostredie a „vývoz znečistenia“ do krajín mimo EÚ. Význam to má, napríklad, pre ťažobné odvetvie v EÚ a mimo nej, a to vzhľadom na dôležitosť kritických surovín v súvislosti so zámerom EÚ zvýšiť svoju otvorenú strategickú autonómiu a zrýchliť zelenú transformáciu. Ďalším faktorom, ktorý je potrebné zohľadniť, je preprava odpadu⁵⁵.

Komisia už podniká kroky v záujme vytvorenia bezpečnejších a udržateľnejších systémov spotreby a výroby, predovšetkým v rámci akčného plánu EÚ pre obehové hospodárstvo⁵⁶ (napr. opatrenia o preprave odpadu, návrh na ekodizajn udržateľných výrobkov, revízia smernice o obaloch a odpadoch z obalov)⁵⁷ a akčného plánu nulového znečistenia (napr. opatrenia o priemyselných emisiách), ako aj v rámci stratégie EÚ pre biohospodárstvo⁵⁸. Plánujú sa ďalšie opatrenia, napr. revízia nariadenia REACH alebo posúdenie rámca pre „inherentne bezpečné a udržateľné“ chemikálie a materiály v rámci stratégie Chemikálie – stratégia udržateľnosti, ako aj iniciatív týkajúcich sa životného prostredia. Lepšie systémové poznatky môže priniesť aj ďalšie vypracovanie metód a ukazovateľov EÚ v oblasti surovinovej stopy a stopy spotreby a ich porovnanie s planetárnymi medzami.

3. VÝHĽAD A PROGNÓZA NULOVÉHO ZNEČISTENIA

Zdroje pre túto kapitolu zahŕňajú viacero projektov a iniciatív vrátane modelových a prognostických štúdií koordinovaných Komisiou (pozri ďalej v texte). V rámci modelových scenárov sa v čo najväčšej možnej miere zohľadnil očakávaný pokrok pri úplnom vykonávaní súčasných a navrhovaných právnych predpisov EÚ. Každý výhľad je však založený na špecifických predpokladoch a obmedzeniach zdokumentovaných v konkrétnych publikáciách, na ktoré sa odkazuje ďalej v texte. Zistenia tohto postupu sa

⁵² Pokiaľ ide o používanie nebezpečnejších chemických pesticídov.

⁵³ Stopa spotreby a domáca stopa vychádzajú zo súboru 16 ukazovateľov založených na posudzovaní životného cyklu (k dispozícii aj ako jedno hodnotenie), ktorých účelom je kvantifikovať environmentálne vplyvy spotreby na úrovni EÚ a členských štátov. Podrobné údaje sú dostupné v rámci: [JRC \(2019\)](#) a [európskej platformy pre posudzovanie životného cyklu](#).

⁵⁴ [JRC \(2020\): *Environmental sustainability of European production and consumption assessed against planetary boundaries* \(Posúdenie environmentálnej udržateľnosti výroby a spotreby v Európe so zreteľom na planetárne medze\)](#).

⁵⁵ Pozri [tu](#).

⁵⁶ COM(2020) 98.

⁵⁷ COM(2021) 709, COM(2022) 142 a COM(2022) 677.

⁵⁸ COM(2018) 673/2 a SWD(2018) 431/2.

uvádzajú ako výhľady pre čisté ovzdušie, čistú vodu a čisté morské prostredie, ako aj pre čistú pôdu.

3.1. Nulové znečistenie a zdravie

Výhľad na rok 2030 v súvislosti so znečistením ovzdušia a hlukom sa posudzoval v porovnaní s pravdepodobným dosiahnutím cieľových hodnôt v oblasti zdravia (pozri oddiel 2.1).

V **tretom výhľade pre čisté ovzdušie**⁵⁹ sa zistilo, že keby EÚ úplne vykonala súčasné a navrhované právne predpisy EÚ, v porovnaní s rokom 2005 by znížila počet predčasných úmrtí v roku 2030 v dôsledku znečistenia ovzdušia o viac ako 55 %. V dôsledku revízie smernice o kvalite okolitého ovzdušia navrhutej Komisiou⁶⁰ je skutočne pravdepodobné, že v porovnaní s rokom 2005 možno do roku 2030 dosiahnuť zníženie o viac ako 70 %. Na zabezpečenie realizácie očakávaných projekcií je dôležité v plnom rozsahu vykonávať existujúce právne predpisy. Rovnako je dôležité, aby sa rýchlo prijali najnovšie politické návrhy, najmä o emisných normách pre vozidlá (Euro 7), priemyselných emisiách (vrátane rozšírenia rozsahu pôsobnosti smernice o priemyselných emisiách tak, aby sa vzťahovala na veľké poľnohospodárske podniky, čo podľa prognózy bude mať významný vplyv na znižovanie emisií amoniaku), a iniciatívy v rámci balíka „Fit for 55“ a iniciatívy plánu REPowerEU, a aby sa zároveň zachovala navrhovaná úroveň ambícií.

Pokiaľ ide o **znečistenie hlukom**, hoci má EÚ od roku 2002 zavedených niekoľko špecifických právnych predpisov⁶¹, v tomto štádiu sa zdá nepravdepodobné, že sa dosiahne cieľ nulového znečistenia hlukom, ktorým je zníženie počtu ľudí poškodených hlukom z dopravy o 30 % do roku 2030 (v porovnaní s rokom 2017). Zo súčasných odhadov vyplýva, že pokiaľ sa neprijme podstatný súbor dodatočných opatrení na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni a pokiaľ posilnené opatrenia EÚ v rámci všetkých relevantných sektorov dopravy nepovedú k ďalšiemu výraznému zníženiu znečistenia hlukom, tento počet sa do roku 2030 zníži najviac o 19 %. Toto zaostávanie v dosahovaní cieľovej hodnoty možno ďalej zmenšiť, ak členské štáty posilnia svoje opatrenia. Medzi tieto opatrenia okrem iného patrí prísnejšia regulácia hluku v oblasti dopravy a jej presadzovanie⁶², napr. zlepšenie vozidiel a ich prevádzky, ako aj výrazné zníženie cestnej premávky a povolených rýchlostí v mestách⁶³. Druhé uvedené opatrenie sa plánuje v mnohých mestách ako súčasť ich opatrení v oblasti klímy a kvality ovzdušia.

⁵⁹ COM(2022) 673.

⁶⁰ Prostredníctvom návrhov na užšie zosúladenie noriem kvality ovzdušia s usmerneniami WHO. Podrobné informácie sú uvedené v návrhu smernice COM(2022) 542.

⁶¹ Konkrétne smernica 2002/49/ES o environmentálnom hluku, ale aj právne predpisy týkajúce sa konkrétnych zdrojov, napr. v prípade hluku z cestnej dopravy nariadenie (EÚ) č. 540/2014, nariadenie (EÚ) 2019/2144, v prípade hluku zo železničnej dopravy nariadenie (EÚ) č. 1304/2014 či v prípade hluku z leteckej dopravy nariadenie (EÚ) č. 598/2014.

⁶² Pozri napr. [projekt NEMO](#).

⁶³ Podrobnejšie informácie sa uverejnia v pripravovanej správe o vykonávaní smernice o environmentálnom hluku.

3.2. Nulové znečistenie a biodiverzita

Výhľad na rok 2030 v súvislosti so znečistením ovzdušia, vody a morského prostredia živinami sa posudzoval v porovnaní s pravdepodobným dosiahnutím cieľových hodnôt v oblasti biodiverzity týkajúcich sa živín (pozri oddiel 2.2). V tomto štádiu sa v dôsledku nedostatku údajov a nedostupnosti príslušných modelov nevykonalo žiadne posúdenie pesticídov, antimikrobiotík ani posúdenie v súvislosti so znečistením pôdy.

V **tretom výhľade pre čisté ovzdušie** sa dospelo k záveru, že situácia je znepokojujúcejšia. Súčasná a navrhovaná politika EÚ sa nezdajú dostatočné, aby EÚ umožnili do roku 2030 zmenšiť rozlohu ekosystémov EÚ, ktoré ohrozuje znečistenie ovzdušia, o 25 % v porovnaní s rokom 2005. Tento cieľ by sa však vykonávaním nedávno navrhutej revízie smerníc o kvalite okolitého ovzdušia mohol dosiahnuť.

Hlavnou problematickou oblasťou sú naďalej emisie amoniaku z poľnohospodárstva, v ktorej je potrebné vynaložiť ešte veľa úsilia na ich zníženie, pričom toto zníženie bude do veľkej miery závisieť od prijímania a vykonávania novej smernice o priemyselných emisiách, ako aj od skutočného prijímania opatrení týkajúcich sa znečisťovania, ktoré členské štáty navrhli vo svojich strategických plánoch spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP).

Vo **výhľade pre čistú vodu a moria**⁶⁴ sa dospelo k záveru, že dohodnuté ciele v oblasti živín a dodatočné opatrenia doposiaľ navrhnuté na úrovni EÚ nemusia postačovať na odstránenie vplyvov znečistenia živinami vo všetkých častiach európskych morí. Znižovanie emisií živín podobne ako v prípade scenárov znečistenia ovzdušia bude veľmi závisieť od vykonávania a presadzovania príslušných environmentálnych právnych predpisov (t. j. smernice o dusičnanech, rámcovej smernice o vode a ďalších príslušných právnych predpisov v oblasti znečistenia vody vrátane revidovaných smerníc o priemyselných emisiách a o čistení komunálnych odpadových vôd). K tomuto zámeru môžu prispieť opatrenia prijaté v rámci novej spoločnej poľnohospodárskej politiky. Výhľad sa opiera o integrovanú analýzu týkajúcu sa živín (so zreteľom na znečisťovanie dusíkom a fosforom), z ktorej vyplýva, že v rámci súčasných opatrení možno dosiahnuť pokrok, členské štáty však musia prijať ďalšie opatrenia, ak majú splniť cieľ do roku 2030 v súvislosti s únikom živín do životného prostredia. V rámci **plánu integrovaného hospodárenia so živinami** sa na úrovni EÚ preskúmajú ďalšie politické opatrenia na zlepšenie efektívnosti využívania živín a zníženie únikov do životného prostredia, ako aj nové techniky a opatrenia potrebné na podporu obnovy a recyklácie živín. Programom Horizont Európa sa okrem toho podporia systematické prístupy na obmedzenie emisií živín z rôznych zdrojov a prinavrátenie ich tokov do bezpečných ekologických medzí, napríklad zlepšením riadenia produktov na hnojenie v poľnohospodárstve pri zohľadnení podmienok v regióne. Zároveň sa analyzuje znižovanie množstva odpadu v potravinovom reťazci spolu so spoločenskými zmenami (ako sú zmeny stravovania, zmeny výroby a spotreby).

Výhľad pre pôdu sa nachádza v ranom štádiu prípravy. Práce, ktoré sa začali v rámci stratégie EÚ v oblasti pôdy a strediska EÚ pre monitorovanie pôdy⁶⁵, zahŕňajú rozvoj

⁶⁴ [JRC \(2022\): Výhľad v oblasti nulového znečistenia.](#)

⁶⁵ Pozri [tu](#).

modelovacích nástrojov, ktoré umožnia prognózu budúceho vývoja znečistenia. Misia EÚ „Dohoda o pôde pre Európu“⁶⁶ dláždí cestu k podpore a obnove zdravia pôdy, okrem iného rozširovaním a harmonizáciou monitorovania pôdy v Európe.

3.3. Nulové znečistenie a obehové hospodárstvo

Výhľad na rok 2030 v súvislosti so spotrebou a výrobou bol zameraný na znečistenie plastmi a ich spotrebu, pre súvisiace ciele sa však nevykonalo žiadne posúdenie (pozri oddiel 2.3).

Modelovaním **znečistenia plastmi**, a to v Stredozemnom mori, sa zaoberal aj výhľad pre vodu a moria. Očakáva sa, že opatrenia týkajúce sa jednorazových plastových výrobkov povedú do roku 2030 k zníženiu celkového odpadu v Stredozemnom mori len o 14 % (plávajúci odpad aj odpad na plážach). Na dosiahnutie cieľa na úrovni EÚ je potrebné dodatočne zdôrazniť cezhraničný rozmer znečistenia plastmi⁶⁷. V inom posúdení sa ako súčasť širšieho výhľadu týkajúceho sa stopy spotreby⁶⁸ skúmal **vplyv spotreby** na toxicitu sladkej vody. Odhaduje sa v ňom, že environmentálny vplyv spotreby EÚ sa bude do roku 2030 zvyšovať, pričom bude naďalej prekračovať planetárne medze⁶⁹ vrátane ekotoxicity sladkej vody⁷⁰.

3.4. Nulové znečistenie a prognóza

Z **prognózy a mapovania situácie**⁷¹ vyplýva, že súčasný spoločenský vývoj a transformácie, napr. rastúca digitalizácia a dekarbonizácia⁷², budú mať vplyv na znečistenie. Tieto transformácie môžu byť prínosom pre zdravie a životné prostredie, najmä ak sa ako pomôcka na orientáciu použije cieľ nulového znečistenia. Napríklad v pripravovanom priemyselnom technologickom pláne pre obehové technológie a obchodné modely sa poukazuje na potreby v oblasti výskumu s cieľom riešiť synergie, ako aj kompromisy medzi obehovosťou a nulovým znečistením. Tieto nové trendy a prebiehajúca zelená a digitálna transformácia môžu byť cestou k udržateľnejšej Európe, čo však bude závisieť od sociálno-ekonomickej situácie.

⁶⁶ Pozri [tu](#).

⁶⁷ Toto zdôraznenie by mohlo zahŕňať prístupy občianskej vedy, napríklad prostredníctvom misie EÚ „Obnoviť naše vody a oceány“, ktorou sa podporuje celoúijné zavádzanie iniciatívy Plastic Pirates (Plastoví piráti) s cieľom zapájať mladých ľudí z celej Európy a posilňovať ich postavenie v záujme monitorovania a riešenia znečistenia plastmi v riekach, na pobrežiach a v moriach.

⁶⁸ Na základe platformy JRC pre spotrebnú a domácu stopu, pozri [tu](#).

⁶⁹ [JRC \(2020\): Environmental sustainability of European production and consumption assessed against planetary boundaries \(Posúdenie environmentálnej udržateľnosti výroby a spotreby v Európe so zreteľom na planetárne medze\)](#).

⁷⁰ [JRC \(2022\): Consumption Footprint: assessing the environmental impacts of EU consumption \(Stopa spotreby: posúdenie environmentálnych vplyvov spotreby v EÚ\)](#), Európska komisia, JRC126257.

⁷¹ Na rozdiel od výhľadov založených na modelovaní je prognóza skúmaním, predvídaním a tvarovaním budúcnosti, pričom sa kolektívna inteligencia štruktúrovane a systematicky využíva na predvídanie vývoja. Pozri [správu FORENV za rok 2021](#) a [súhrnný prehľad](#), ako aj správu [COM\(2022\) 289](#).

⁷² Napríklad všadeprítomné digitálne nástroje a životný štýl, transformácie spôsobu života a práce, nové metódy monitorovania znečistenia a získavania údajov o ňom, živé budovy a nový sortiment stavebných materiálov a mnohotvárne revolúcie potravinového systému.

4. HĽAVNÉ ZÁVERY

V tejto integrovanej správe o monitorovaní a výhlade v oblasti nulového znečistenia sa opätovne zdôrazňuje, že **tri súbežné environmentálne krízy (znečistenie, zmena klímy, strata biodiverzity) sú navzájom úzko prepojené**. Prechod na čistý, obehový a klimaticky neutrálny hospodársky model sa stáva čoraz naliehavším, a to rovnako pre EÚ, ako aj pre zvyšok sveta.

Súčasná hospodárska a energetická kríza spôsobená ruskou útočnou vojnou proti Ukrajine a **obnova po skončení pandémie COVID-19** majú vplyv na životy ľudí v celej Únii. Určité opatrenia na znižovanie a kontrolu znečistenia zlyhávajú v dôsledku narušení dodávateľského reťazca⁷³, čo z krátkodobého hľadiska výrazne sťažuje dosahovanie pokroku v oblasti znižovania znečistenia. V strednodobom a dlhodobom horizonte sa však môžeme pokúsiť nájsť spôsoby na premenu súčasných výziev na príležitosti v záujme riešenia znečistenia. Napríklad spoločná vôľa zvýšiť otvorenú strategickú autonómiu EÚ výrazným zrýchlením zavádzania čistej energie z obnoviteľných zdrojov prispeje aj k znižovaniu znečistenia.

Je zrejmé, že **celosvetová spolupráca** na riešenie planetárnej krízy sa zintenzívňuje. **EÚ musí byť súčasťou globálneho riešenia**, keďže jej stopa znečistenia je príliš vysoká⁷⁴. Rovnako vysoké sú **nerovnosti v úrovniach znečistenia**, ktoré postihujú najzraniteľnejšie časti spoločnosti. Únia zohráva vedúcu úlohu pri presadzovaní ambiciózných výstupov v rámci rokovaní na pätnástom zasadnutí konferencie zmluvných strán (COP15) v oblasti globálnej stratégie biodiverzity a na konferencii OSN Water Decade (Desaťročie vody) v marci 2023, pričom dláždi cestu celosvetovej dohode o plastoch.

Táto správa je východiskovým bodom **Ciest k čistejšiemu ovzdušiu, vode a pôde pre Európu**. Dôkazy sú presvedčivé, rovnako ako výzvy a príležitosti. Celkovo sa úrovne znečistenia znižujú vo viacerých oblastiach, napr. pokiaľ ide o znečistenie ovzdušia alebo znečistenia pesticídmi. Ostatné problémy týkajúce sa znečistenia pritom pretrvávajú, napr. vývoj v prípade znečistenia hlukom, živinami alebo v dôsledku tvorby komunálneho odpadu sa v priebehu posledných rokov udržiava na pomerne stabilnej úrovni. Dosiachnutie cieľov nulového znečistenia do roku 2030 v ich prípade nemožno zaručiť. Preto je potrebné **zrýchliť zelenú a digitálnu transformáciu**, aby EÚ mohla dosiahnuť tieto cieľové hodnoty do roku 2030. Komisia zo svojej strany realizovala všetkých 33 oznámených opatrení na roky 2021 – 2024⁷⁵ alebo v nich dosiahla pokrok.

V záujme postupnej realizácie nulového znečistenia sú v súčasnosti najviac potrebné:

1. **dohoda spoluzákodarcov o hlavných legislatívnych návrhoch;**

⁷³ Napríklad nedostatok zásob chemických látok potrebných na čistenie znečisteného vzduchu (napr. amoniak alebo výrobky na báze močoviny sa používajú na znižovanie emisií NOx z vozidiel s naftovým motorom) alebo vody (napr. soli železa, kyselina chlorovodíková alebo sírová na úpravu odpadovej vody).

⁷⁴ Pozri [správu EEA č. 1/2020](#), *Is Europe living within the limits of our planet?* (Žije Európa v medziach našej planéty?).

⁷⁵ Pozri [monitor opatrení](#) v oblasti nulového znečistenia.

2. **intenzívnejšie vykonávanie kľúčových právnych predpisov EÚ** na miestnej, vnútroštátnej a cezhraničnej úrovni⁷⁶ a
3. **presadzovanie celosvetových iniciatív, ktoré podporujú úsilie tretích krajín.**

Okrem toho sa v správe identifikovalo viacero nedostatkov, ako je potreba lepšej výmeny a používania najnovších dostupných údajov. Komisia spolu s Európskou environmentálnou agentúrou (EEA) budú riešiť identifikované nedostatky v oblasti vedomostí a údajov (napr. o znečistení pôdy) s cieľom predložiť do roku 2024 ešte komplexnejšiu správu.

5. ĎALŠIE KROKY

Táto prvá správa o monitorovaní a výhlade v oblasti nulového znečistenia predstavuje východiskový bod pre monitorovanie pokroku pri dosahovaní cieľa EÚ v oblasti nulového znečistenia. Zhŕňajú sa v nej ľahko dostupné dôkazy do historicky prvého, celoúijného, integrovaného celkového prehľadu hlavných hrozieb vyplývajúcich zo znečistenia a jeho zdrojov. Správa poskytne vstupné informácie pre prvú správu o pokroku pri realizácii Európskej zelenej dohody a ôsmeho environmentálneho akčného programu, ktorá sa má vypracovať do konca roka 2023. Uvádzajú sa v nej podrobné informácie o väčšine oddielov týkajúcich sa znečistenia, napr. o znečistení ovzdušia, vody, mora, znečistení chemikáliami a hlukom. Zároveň sa v nej poukazuje na viacero nedostatkov, ktoré sa budú cielene riešiť do roku 2024.

Konkrétne sa v správe zdôrazňuje, že v niektorých oblastiach naďalej existujú výrazné nedostatky v oblasti vedomostí a údajov, napr. o znečistení pôdy a vznikajúcich problémoch, ktorým treba venovať pozornosť. Družicové informácie, služby a aplikácie, ktoré poskytuje systém EÚ na pozorovanie Zeme Copernicus, majú značný potenciál na odstránenie uvedeného nedostatku údajov. Nasledujúce vydania správy podporí aj prebiehajúci a plánovaný výskum a inovácie⁷⁷. Medzi ďalšie oblasti zlepšenia patrí dostupnosť a včasnosť údajov, ako aj účinnosť a efektívnosť riadenia vedomostí o znečistení (napr. zjednodušením podávania správ, presadzovaním občianskej vedy a lepším využívaním digitálnych nástrojov). Mnohé iniciatívy už prebiehajú alebo sú naplánované, napr. ako súčasť prístupu „jedna látka, jedno posúdenie“⁷⁸ alebo nedávne návrhy týkajúce sa zoznamu látok znečisťujúcich vodu⁷⁹.

Komisia a EEA budú určovať smerovanie s cieľom zabezpečiť, aby sa rozsah, kvalita, včasnosť a spoľahlivosť rámca pre monitorovanie a výhľad v oblasti nulového

⁷⁶ Komisia prostredníctvom Nástroja technickej podpory [nariadenie (EÚ) 2021/240] na požiadanie podporuje členské štáty pri navrhovaní a vykonávaní reforiem v širokom spektre oblastí politiky vrátane riešenia znečistenia ovzdušia, pôdy a vody, ako aj boja proti strate biodiverzity a podpory prechodu na obehovejšie hospodárstvo.

⁷⁷ Pozri príklady v [správe o programe Horizont Európa](#).

⁷⁸ Komisia plánuje zjednodušenie toku informácií o chemických látkach príslušným agentúram EÚ a ich sprístupnenie na opakované použitie, a to aj pokiaľ ide o rámec ukazovateľov. [Pozri webové sídlo „[Have your say](#)“ (Vyjadrite svoj názor)].

⁷⁹ COM(2022) 540.

znečistenia zlepšovali s každým vydaním správy⁸⁰. Európska chemická agentúra a EEA okrem toho spolupracujú na vypracovaní osobitného rámca ukazovateľov pre chemikálie, ktorý sa premietne do nasledujúcej správy.

Osobitné úsilie sa vynaloží aj na ďalšie zlepšenie prezentovania a vizualizácie vplyvov znečistenia, a to aj kombináciou a agregáciou rôznych dôkazov na lepšiu podporu komunikačného úsilia. V záujme lepšej tvorby politík sa zároveň posilnia kapacity výhľadu pre ovzdušie, vodu, more, a najmä pôdu.

Týmto úsilím sa zároveň podporí deväť hlavných iniciatív akčného plánu nulového znečistenia, keďže lepšie monitorovanie a výhľad napomáhajú pri identifikácii nerovností v oblasti zdravia, zlepšujú porozumenie rozsahu znečistenia z výrobkov a budov a umožňujú lepšie využitie digitálnych riešení na monitorovanie znečisťovania. Rozsiahle monitorovanie a výhľad v oblasti nulového znečistenia prispievajú aj k hodnoteniu celosvetového znečistenia, keďže nám umožňujú zamerať sa na konkrétne mestá a regióny s cieľom stanoviť ich pokrok k dosiahnutiu nulového znečistenia.

Komisia vyzýva inštitúcie EÚ, členské štáty, podniky, mimovládne organizácie, akademickú obec a iné zainteresované strany, aby poskytli spätnú väzbu k tejto prvej správe o monitorovaní a výhľade v oblasti nulového znečistenia⁸¹. Komisia zároveň v roku 2024 využije platformu pre zainteresované strany v oblasti nulového znečistenia zriadenú v spolupráci s Výborom regiónov na pomoc pri vypracovaní druhej správy o monitorovaní a výhľade v oblasti nulového znečistenia.

V nasledujúcom vydaní správy sa zhodnotí dosiahnutý počiatočný pokrok a stanoví sa v ňom perspektíva dosiahnutia cieľov nulového znečistenia do roku 2030 v súlade s víziou nulového znečistenia do roku 2050, a teda nasledujúce vydanie správy poskytne príspevok k strednodobému preskúmaniu rámca monitorovania 8. EAP, ktoré sa má vykonať v roku 2024.

⁸⁰ Podrobnosti sú uvedené v dokumente [SWD\(2021\) 141](#).

⁸¹ Zainteresované strany môžu okrem toho využiť aj príslušné prebiehajúce projekty programu Horizont 2020 a programu Horizont Európa, ktoré sa opierajú o deväť hlavných iniciatív v uvedenej správe, aby nové poznatky a výsledky mohli prispievať k riešeniu problémov občanov, orgánov a priemyslu.